

ความคิดทางการเมืองในสามก๊กและเจ้าผู้ปกครอง

ร้อยตำรวจเอก ไพรัตน์ เทศพานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-149-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE POLITICAL THOUGHT OF THE THREE KINGDOMS
IN RELATION TO MACHIAVELLI'S THE PRINCE

Police Captain Pairart Taidparnich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

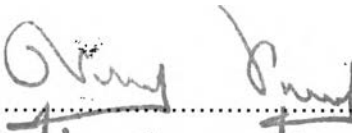
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-149-1

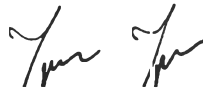
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดทางการเมืองในสามก๊กและเจ้าผู้ปกครอง
โดย ร้อยตำรวจเอก ไพรัตน์ เทศพานิช
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พิษณุ เสี่ยงมพงษ์)

ไพรัตน์ เทศพานิช, ร.ด.อ. : ความคิดทางการเมืองในสามก๊กและเจ้าผู้ปกครอง
(Political Thought in the Three Kingdoms and Machiavelli's the Prince)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร, 188 หน้า. ISBN 974-331-149-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาความคิดทางการเมืองในวรรณกรรมสามก๊ก และหนังสือเจ้าผู้ปกครอง โดยพิจารณาเฉพาะคิดทางการเมืองที่เป็นแก่นสำคัญ ที่มีรูปแบบซึ่งเรียกว่า รูปแบบหรือวิธีการของมาคิอาเวลลี (machiavellian) โดยใช้วิธีศึกษาพิจารณาองค์ประกอบภายในเป็นหลัก ในการศึกษาความคิดทางการเมือง ที่มีรูปแบบหรือวิธีการแบบ Machiavellian ของวรรณกรรมทั้งสองเรื่อง

ผลของการศึกษาพบว่า

- 1.ความคิดทางการเมืองที่มีรูปแบบหรือวิธีการของมาคิอาเวลลี (Machiavellian) ในวรรณกรรมสามก๊กและในหนังสือเจ้าผู้ปกครองมีลักษณะคล้ายคลึงกัน
- 2.ในด้านรูปแบบของเนื้อหา วรรณกรรมสามก๊กได้นำเสนอความคิดทางการเมือง ซึ่งมีรูปแบบหรือวิธีการแบบ Machiavellian ในลักษณะที่แนบเนียนและเหนือกว่าในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง

ภาควิชาการปกครอง.....
สาขาวิชาการปกครอง.....
ปีการศึกษา2541.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C831672 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: POLITICAL THOUGHT/MACHIAVELLIAN/THE PRINCE/THE THREE KINGDOMS
PAIRART TAIDPARNICH:THE POLITICAL THOUGHT OF THE THREE KINGDOMS
IN RELATION TO MACHIAVELLI'S THE PRINCE.
THESIS ADVISOR:ASST.PROF.CHAIYAN CHAIYAPORN, Ph.D. 188 pp.
ISBN 974-331-149-1.

The objective of this thesis is to study political thoughts in the Three Kingdoms and Machiavelli's the Prince. It focuses on the concept of "machiavellian". This thesis used the close textual analysis to study some important and major aspects of "machiavellian" in both the Three Kingdoms and the Prince.

The result of the study shows that:

1. regarding 'machiavellian', there exist similarities between - the Prince and the Three Kingdoms;

2. regarding the art of writing, the Three Kingdoms can be deemed more machiavellian than the Prince.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิติ.....ส.ท.อ. .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รับแนวคิดส่วนใหญ่จาก ผศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร ซึ่งเคยเป็นอาจารย์สอนและเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อได้รับแนวคิดหลักที่สำคัญ ผู้ศึกษาได้ใช้ความพยายามในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างดีที่สุด ภายใต้เงื่อนไขของเวลา จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

เบื้องหลังแห่งความสำเร็จนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ รศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี, ผศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร และ อ.ดร.พิชญ์ เสรียมพงษ์ ที่กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษา คำแนะนำอันมีค่า ตรวจสอบและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง

ในท้ายสุดหากว่าผลการศึกษาในครั้งนี้ มีคุณค่าในเชิงวิชาการอยู่บ้าง ผู้ศึกษาขอมอบความดีนี้ให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร้อยตำรวจเอก ไพรัตน์ เทศพานิช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
1.4 สมมติฐานในการวิจัย	8
1.5 วิธีการวิจัย	9
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	9
1.7 การนิยามศัพท์	11
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
1.9 การเสนอบทศึกษาวิจัย	13
2. แนวคิดและทฤษฎีการตีความวรรณกรรม	14
2.1 ความนำ	14
2.2 แนวทางการศึกษาความคิดทางการเมือง	22
2.3 การตีความ	31
2.4 สรุป	38
3. ความคิดทางการเมืองในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง	41
3.1 ความนำ	41
3.2 บริบททางการเมืองของมาคิอาเวลลี	43
3.3 หนังสือเจ้าผู้ปกครอง	51
3.3.1 อิทธิพลของหนังสือเจ้าผู้ปกครอง	53
3.3.2 เนื้อหาในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง	60
3.3.3 รูปแบบการนำเสนอความคิดทางการเมือง	62
3.4 ความคิดทางการเมืองในหนังสือเจ้าผู้ปกครอง	66
3.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์	69

3.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับโชคชะตา	72
3.4.2.1 แนวคิดเรื่องโชคชะตามีอิทธิพลต่อบังเจกบุคคล	77
3.4.2.2 แนวคิดเรื่องโชคชะตามีอิทธิพลต่อรัฐ	78
3.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม	80
3.4.4 แนวคิดทางการเมืองในรูปแบบ Machiavellian	85
3.5 สรุปแนวคิดทางการเมืองในเจ้าผู้ปกครอง	93
4.ความคิดทางการเมืองในวรรณกรรมสามก๊ก	97
4.1 ความนำ	97
4.2 วรรณกรรมสามก๊ก	102
4.3 เหตุการณ์สังเขปในวรรณกรรมสามก๊ก	107
4.4 รูปแบบการนำเสนอความคิดทางการเมือง	112
4.5 ความคิดทางการเมืองในวรรณกรรมสามก๊ก	120
4.5.1 ความคิดในเรื่องฟ้าเป็นอำนาจสูงสุด	121
4.5.1.1 ความคิดเรื่องฟ้าเป็นผู้กำหนด มีอิทธิพลต่อบังเจกบุคคล....	123
4.5.1.2 ความคิดเรื่องฟ้าเป็นผู้กำหนดและมีอิทธิพลต่อรัฐ	131
4.5.2 ความคิดทางการเมืองในรูปแบบ Machiavellian	135
4.5.2.1 ด้านพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพของตัวละคร	138
4.5.2.2 ด้านเทคนิคหรือกลวิธี	159
4.6 สรุปความคิดทางการเมืองในวรรณกรรมสามก๊ก	167
5.บทสรุปและข้อเสนอแนะ	171
5.1 ความคิดทางการเมืองในเรื่องอำนาจสูงสุดเหนือสรรพสิ่ง	172
5.2 รูปแบบหรือวิธีการแบบ Machiavellian	176
5.3 สรุปและข้อเสนอแนะ	177
รายการอ้างอิง	181
ประวัติผู้วิจัย	188